

Andrzej Banaszek

Sprawozdanie z Konferencji Dyrektorów Katolickich Ośrodków Apostolatu Biblijnego Regionu Europy Środkowej, Chorwacja, Krk, 1-4 września 2003

Collectanea Theologica 74/1, 217-222

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANDRZEJ BANASZEK, WARSZAWA

**SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI DYREKTORÓW
KATOLICKICH OŚRODKÓW APOSTOLATU BIBLIJNEGO
REGIONU EUROPY ŚRODKOWEJ
CHORWACJA, KRK, 1-4 WRZEŚNIA 2003**

Od 1 do 4 września 2003 r. odbyło się w Chorwacji, w mieście Krk, spotkanie członków Katolickiej Federacji Biblijnej (KBF), Regionu Europy Środkowej. Spotkanie jak co roku miało charakter Konferencji Dyrektorów Katolickich Dzieł Biblijnych (*Katholische Bibelwerke*), działających w Europie Środkowej w ramach ogólnoswiatowej Katolickiej Federacji Biblijnej.

Tegorocznym gospodarzem i organizatorem spotkania był Chorwacki *Bibelwerk* z Zagrzebia. Podobnie, jak w latach poprzednich (wyjątkowo w roku ubiegłym konferencja przedstawicieli Regionu nie odbyła się, bowiem miało miejsce ogólnoswiatowe spotkanie przedstawicieli Katolickich Dzieł Biblijnych w Bejrucie) celem spotkania było zaprezentowanie działalności Apostolatów Biblijnych (*Bibelwerków*) w poszczególnych krajach Regionu, wzajemna wymiana doświadczeń, przedstawienie problemów oraz ocena działalności Federacji Biblijnej na świecie jak i w Regionie Europy Środkowej.

Na Konferencji byli obecni przedstawiciele dziewięciu *Bibelwerków*. Konferencji przewodniczył mgr Anton Kalkbrenner, kierujący Apostolatem Biblijnym w Austrii. W spotkaniu uczestniczył Alexander M. Schweitzer, sekretarz generalny Katolickiej Federacji Biblijnej (KFB). Belgię reprezentował dr Frans Segbroeck z Leuven, Chorwację, nowo mianowany dyrektor dr Mario Cifrak, Czechy, dobrze mówiący po polsku salezjanin dr Peter Chalupa, Holandię Theo Kersten, Niemcy dr F. J. Ortkemper ze Stuttgartu, Rumunię dr Jozef Nagy z Alba Julia, Słowację, również nowo mianowany dr Miroslav Kocur, Słowenię dr Rudi Koncilia, Węgry dr Bela Tarjanyi oraz Polskę ks. dr Andrzej Banaszek.

Część konferencji została poświęcona wydarzeniu, jakim było Zgromadzenie Plenarne Członków Katolickiej Federacji Biblijnej, które odbyło się 1-4 września ubiegłego roku w Bejrucie. Polskę reprezentował ks. prof. Jerzy Chmiel (Kra-

ków), delegat obiecał szczegółowe sprawozdanie, które ukaże się w jednym z najbliższych numerów „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego”.

Sprawozdanie ze światowego zjazdu KFB przedstawił sekretarz generalny – Alexander M. Schweitzer. Omówił główne założenia dokumentu końcowego obrad zawierającego priorytety i zalecenia do pracy KBF w latach 2002-2008. Należą do nich m.in.: Międzynarodowy Kongres „Pismo Święte w Życiu Kościoła” z okazji 40. rocznicy *Dei Verbum*, który odbędzie się w dniach 20-24 września 2005 r. w Rzymie, Kongres Azjatycki w 2004 r. na Filipinach, tegoroczne seminarium w Chile i Spotkanie Koordynatorów (regionów) w 2004 r. w Nairobi.

Do obszarów priorytetowych należy Afryka, zwłaszcza Mozambik – nowy członek KBF oraz kraje, w których *Bibelwerki* praktycznie zawiesiły swoją działalność.

Dokument końcowy wskazuje na bardzo istotne zadanie, jakim jest rozwój internetu w działalności KBF. W szczególności chodzi o dotarcie za pośrednictwem stron internetowych do ludzi szukających duszpasterstwa i apostołstwa biblijnego.

Sekretarz generalny wskazał 12 państw – nowych członków Światowej Katolickiej Federacji Biblijnej, do których oprócz Mozambiku, należą Serbia i Czarnogóra.

Niewątpliwie jednym z najważniejszych wydarzeń w życiu KBF będzie wspomniany Kongres z okazji 40. rocznicy Konstytucji dogmatycznej *Dei Verbum*. Jest on organizowany przez KBF we współpracy z Papieską Radą ds. Popierania Jedności Chrześcijańskiej. Jego temat to: *Pismo Święte w życiu Kościoła*. Poza członkami Katolickiej Federacji Biblijnej w Kongresie udział wezmą biskupi z całego świata (ok. 150), Papieska Komisja Biblijna, przedstawiciele grup zaangażowanych w działalność związaną z Biblią, przedstawiciele innych Kościołów i wspólnot kościelnych. Zgodnie z założeniami organizatorów Kongresu, nie będzie on miał charakteru synodu biskupów, jednakże wydarzenie to jest kierowane w sposób szczególny także do biskupów.

Trzy centralne dni mają dotyczyć przeglądu i oceny przeszłości, refleksji teologicznej i duszpasterskiej oraz planów na przyszłość. Plany te wiążą się w szczególności z takimi zagadnieniami jak: Rola Pisma Świętego w formacji przywódców w Kościele (likwidacja przepaści dzielącej akademicko-naukową interpretację Biblii oraz interpretację praktyczną, odnoszącą się do życia); Biblia w życiu wiernego (czytana w kontekście); Pismo Święte w dialogu ekumenicznym i dialogu między religiami (m.in. praca poświęcona problemowi fundamentalizmu). Kongres uzyskał aprobatę Ojca Świętego oraz wsparcie Papieskiej Rady ds. Popierania Jedności Chrześcijańskiej, a także innych wydziałów watykańskich, głównymi mówcami będą kardynałowie: Kasper, Martini i König. Organizatorzy spodziewają się przybycia ok. 350 uczestników.

Najistotniejszą część spotkania zajęły sprawozdania dotyczące działalności Dziel Biblijnych w poszczególnych krajach Regionu.

Szczególnie ważny był 2003 rok w pracy apostołskiej w krajach niemieckojęzycznych, bowiem został tam ogłoszony Rokiem Biblii.

W miejscowości Klosterneuburg (pod Wiedniem), w siedzibie Austriackiego *Bibelwerku*, mieści się zarazem centrala Regionu Europy Środkowowschodniej. Austriacki *Bibelwerk*, który wspiera finansowo przedsięwzięcia w innych krajach Regionu Europy Środkowej, do najważniejszych projektów zrealizowanych w latach 2000-2003 zaliczył: Ekumeniczną Wystawę Biblijną (związaną z Rokiem Biblii), która dotąd została zaprezentowana w 40 miejscowościach na terenie Austrii; projekt „Biblia w duszpasterstwie więziennym”, umożliwiający dostęp do Biblii w różnych językach więźniom obcokrajowcom; wydanie dla wszystkich szkół w Austrii CD-rom-u dotyczącego Ekumenicznej Wystawy Biblijnej; stałą wystawę prezentującą wydania Biblii z całego świata; oraz artystyczne wydanie Biblii w oprawie graficznej zaprojektowanej przez uczniów jednego z gimnazjum w Grazu.

Rok Biblii obfitował w Austrii w wiele wydarzeń artystycznych i edukacyjnych. Należało do nich prezentowanie Biblii w życiu, kulturze i historii klasztorów. W zabytkowych klasztorach zostały zorganizowane wystawy, wykłady, kursy biblijne, projekcje filmów, festiwale, programy dla dzieci i młodzieży. Z tej okazji ukazały się również liczne publikacje, m.in. okazjonalne wydanie Biblii 2000 w osiemnastu ilustrowanych tomach, inne publikacje książkowe i broszury. Austriacki *Bibelwerk* organizuje również kursy dla prowadzących kręgi biblijne.

Wśród projektów realizowanych przez Austriacki Apostolat Biblijny, obejmujących inne kraje Regionu, dyrektor Anton Kalbrenen (Wiedeń) wymienił: pomoc przy wydaniu na Węgrzech Biblii dla Romów; umożliwienie uczestnictwa w kursach języka niemieckiego dla biblistów na Uniwersytecie Wiedeńskim; specjalistyczne kursy dla biblistów w Wiedniu oraz seminarium biblijne dla członków z byłych krajów komunistycznych. Projekty dotyczyły również konkretnej pomocy dla poszczególnych krajów Regionu. Bogata pomoc skierowana została do Rumunii (trudna sytuacja ekonomiczna tamtejszego *Bibelwerku*) i tak m.in. przy wsparciu ze strony Apostolatu Biblijnego w Austrii zorganizowano seminarium biblijne w Rumunii, wyposażono w literaturę bibliotekę sióstr klarysek, Międzywyznaniową Bibliotekę Wydziałową oraz Wydział Religijno-Pedagogiczny, wznowiono nakład 3 tys. egzemplarzy Biblii dla mniejszości węgierskiej, udzielono wsparcia finansowego otwartemu w 2002 r. Centrum Biblijnemu.

W Słowacji zostały m.in. zorganizowane przez księży pallotynów biblijne igrzyska olimpijskie dla ministrantów. W Chorwacji i Bośni wspierano 7-tygodniowe seminarium biblijne; mając na uwadze potrzebę budowania pokojowych stosunków pomiędzy grupami narodowościowymi przekazano egzemplarze Biblii dla szkoły w Bośni,

w której uczą się Chorwaci wspólnie z muzułmanami. Na Ukrainie odbyły się kolejne rekolekcje (obóz biblijny) dla młodzieży z tego kraju oraz z Białorusi organizowane przez polską siostrę zakonną; przekazano literaturę biblijną i teologiczną na rzecz biblioteki wydziałowej we Lwowie oraz biblioteki diecezjalnej w Mińsku.

Przekazano Biblię w językach rosyjskim, polskim i niemieckim dla diecezji w Irkucku (największej na świecie), zaś Biblię w języku rosyjskim dla katolików w Kazachstanie. Na Łotwie zaopatrzone nowo powstałą Wyższą Szkołą Religioznawstwa w literaturę biblijną we współpracy z bardzo aktywnie działającym tam klasztorem benedyktyńskim. W Czechach udzielono wsparcia finansowego w celu wydania innych publikacji o tematyce biblijnej. W Polsce Instytut Biblijny, działający w Kielcach, otrzymał komentarze i literaturę biblijną.

Ważnym wydarzeniem w życiu Katolickiego Dzieła Biblijnego w Czechach było otwarcie własnego domu i zarazem siedziby *Bibelwerku*, w którym prowadzona już jest działalność apostołska i spotkania formacyjne. W ramach działalności apostołskiej organizowane są kursy biblijne, szkolenia dla animatorów, przygotowujące do praktycznej pracy z Biblią, wspieranie pracy naukowej i wydawniczej biblistów, współpraca z instytucjami krajowymi i zagranicznymi, kierowanie współpracą z apostołatami biblijnymi na całym świecie. W założeniach Apostolatu praktyczna praca z Biblią ma prowadzić do odnowy duchowej. W tym roku większy nacisk Apostolat położył na rozpowszechnianie Biblii w życiu publicznym przez mass-media, zwłaszcza audycje radiowe. Stworzona została strona internetowa, zawierająca także praktyczną pomoc przy pracy z Biblią. Ponadto Czeski Apostolat Biblijny zorganizował wystawę zatytułowaną: *Biblia w oczach świata i świat w oczach Biblii*, prezentowaną w różnych miastach.

W Słowenii obchodzone 10-lecie tamtejszego *Bibelwerku*. Z tej okazji została zorganizowana wystawa odwiedzająca poszczególne parafie. Wydarzenie to przyczyniło się do powstania wielu grup biblijnych. W Słowenii powstają również grupy biblijne dla osób, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Są to osoby otrzymujące pomoc z Caritas. Działalność apostołska jest realizowana m.in. podczas tzw. biblijnych weekendów odbywających się raz w miesiącu w jednym z klasztorów na terenie kraju. Apostolat słoweński nie otrzymuje środków finansowych z zewnątrz. Praca w *Bibelwerku* ma charakter społeczny, w związku z czym wiele osób zaangażowanych w działalność tego Apostolatu to osoby starsze, które już nie pracują zawodowo. Część środków niezbędnych do prowadzenia działalności pochodzi z korespondencyjnych kursów biblijnych, kończących się egzaminem. Uczestnicy kursów to katecheci, animatorzy, a także inne osoby świeckie włączające się w pracę biblijno-apostołską. Apostolat wydaje własne czasopismo.

Najważniejsze punkty działalności *Bibelwerku* na Węgrzech to m.in.: zorganizowanie Centrum Biblijnego w Budapeszcie, konferencje biblistów – organizowane

dwa razy w roku dwudniowe spotkania naukowe biblistów, wydanie Biblii dla Romów (wydanie dwujęzyczne w języku Romów oraz w języku węgierskim), seminaria metodyczne oraz bardzo bogata działalność wydawnicza. Węgierski Apostolat sam wypracowuje fundusze na działalność i nie korzysta z pomocy finansowej ze strony Konferencji Episkopatu Węgier.

W Rumunii Apostolat Biblijny położył w swej pracy większy nacisk na zadania typowo duszpasterskie. Kryzys ekonomiczny uniemożliwia prowadzenie działalności wydawniczej. W realizowanym programie spotkań sobotnio-niedzielnich uczestniczyło w ostatnich dwóch latach ok. 400 osób. W Rumunii również prowadzone są różnego rodzaju kursy biblijne.

Chorwaci zorganizowali wystawę bibliijną pt. *Biblia jako źródło kultury*. Prezentowane są na niej różne wydania i tłumaczenia Pisma Świętego. Problemem w Chorwacji jest brak siedziby i lokali na prowadzenie działalności biblijno-apostolskiej.

Dzieło Biblijne w Belgii to miejsce działalności biblijno-duszpasterskiej, nie wydawniczej. Apostolat korzysta z siedziby Wydziału Teologicznego. Praca na rzecz Apostolatu ma charakter społeczny.

Działalność Apostolatu w Niemczech w ostatnich latach skupiła się na organizowaniu kursów biblijnych dotyczących Starego oraz Nowego Testamentu, wydawaniu czasopism (co stanowi istotne źródło finansowania działalności Apostolatu). Zaprezentowano bardzo bogate publikacje – obszerne podręczniki dla uczestników kursów biblijnych, które służą przygotowaniu tych osób do prowadzenia kręgów biblijnych.

W Holandii powstają różne grupy poznające Biblię w różnych aspektach, np.: sztuki, obyczajów (gotowania), grupa najmłodszych.

Dwa ostatnie lata obfitowały w istotne wydarzenia w działalności Apostolatu Biblijnego w Polsce, który w tym czasie rozwinął nowe formy (organizacyjne) apostołstwa. Warto przypomnieć, że Katolicki Ośrodek Apostolatu Biblijnego (KOAB) od 1996 r. należy do Katolickiej Federacji Biblijnej (KFB). W ostatnich latach działalność KOAB wyraża się w trzech działach: dydaktycznym, wydawniczym oraz pielgrzymkowym. Główny nacisk położony jest jednak na pracę w dziale dydaktycznym. Szczególny nacisk położono na propagowanie Biblii w środowiskach szkolnych. Służy temu przede wszystkim Program „Hieronimus”. Do udziału w tym programie są zapraszane szkoły na terenie wszystkich diecezji, ale jak dotąd jest on realizowany w czterech diecezjach. Pewnym problemem jest nie zawsze chętnie i możliwe zaangażowanie katechetów w prowadzenie kręgów biblijnych, co stanowi ich działalność społeczną.

Jak wyżej wspomniano, w ramach KOAB wydawane są zeszyty służące prowadzeniu kręgów biblijnych. W Dziale Wydawniczym ukazały się do chwili obecnej

trzy serie zeszytów: *Zeszyty Biblijne KOAB*, *Zarys Teologii Starego Testamentu*, *Bliżej Biblii bliżej Prawdy*, które służą także m.in. jako pomoce dydaktyczne dla studentów wydziałów teologicznych. Raz do roku Dział Pielgrzymkowy KOAB organizuje pielgrzymkę do miejsc związanych z wydarzeniami biblijnymi.

Miasto Krk stanowi siedzibę biskupa diecezji, obejmującej uroczą pod względem turystycznym wyspę Krk. Dzięki organizatorom wszyscy uczestnicy konferencji mogli częściowo poznać bogatą i wiekową kulturę oraz historię tej wyspy podczas kilkugodzinnej wycieczki, zakończonej obfitą wieczerzą z miejscowymi smakołykami, niestety, w tym przypadku organizatorzy nie byli fundatorami.

Podsumowując to spotkanie nasuwa się kilka wniosków. Uderzający był fakt, że w krajach dawnego bloku komunistycznego *Bibelwerki* dość prężnie się rozwijają i prowadzą bardzo bogatą działalność, zarówno dydaktyczną jak i formacyjną, pomimo wielu trudności finansowych. Apostolaty te wyraźnie stawiają na młodzież i wolontariat. W pozostałych krajach działalność apostołatów staje się jak gdyby bardziej sformalizowana. Można by zaryzykować stwierdzenie, że następuje po trosze pewne zmęczenie lub wyczerpanie formuły.

Przy tej okazji warto wyrazić niezmierną wdzięczność *Bibelwerkowi* Austriackiemu za różnorodną pomoc okazywaną przez wiele lat krajom dawnego bloku wschodniego. Wiele różnorodnych programów i inicjatyw biblijnych bez tego wsparcia nie mogłyby się zrealizować także w Polsce. Wielu naszych studentów teologii, także z Warszawy, dzięki wsparciu finansowemu *Bibelwerku* mogło skorzystać z wakacyjnych kurów języka niemieckiego. Szkoda, że te możliwości powoli się kończą, gdyż Episkopat Austriacki, finansujący działalność *Bibelwerku*, zapowiedział zawężenie wsparcia zasadniczo do rodzimego apostołatu.

Przyszłorocznym organizatorem konferencji apostołatów Regionu Środkowej Europy (AMP) będą Czechy. Zjazd planowany jest na 6-9 września 2004 r. w miejscowości Dolany koło Ołomuńca.

ks. Andrzej Banaszek, Warszawa